

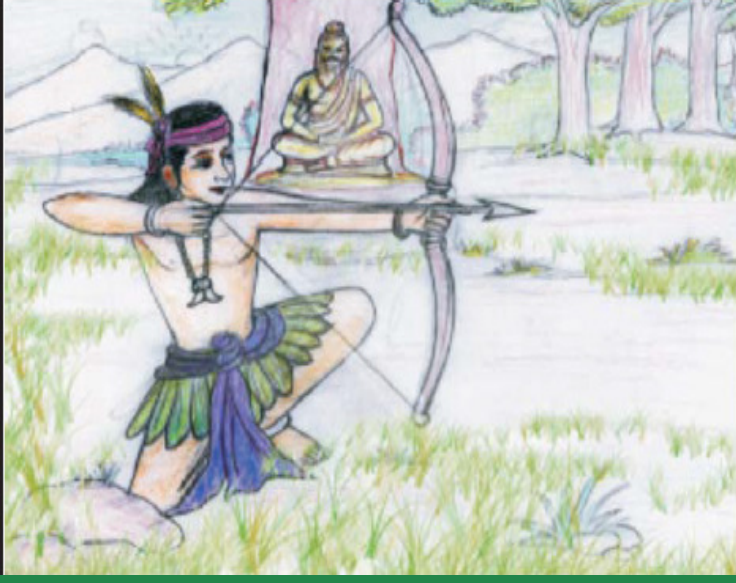
ઘોરણ - 8

સંસ્કૃત

3. આત્મશ્રદ્ધાયાઃ પ્રભાવઃ

આત્મશ્રદ્ધાનો પ્રભાવ

અનુવાદ સાથે સ્વાધ્યાય સોલ્યુશન

एकः बालकः आसीत् । तस्य नाम एकलव्यः
आसीत् । सः धनुर्विद्यां पठितुम् इच्छति स्म ।

એક છોકરો હતો. તેનું નામ એકલવ્ય હતું. તે
ધનુર્વિદ્યા શીખવા ઇચ્છતો હતો.

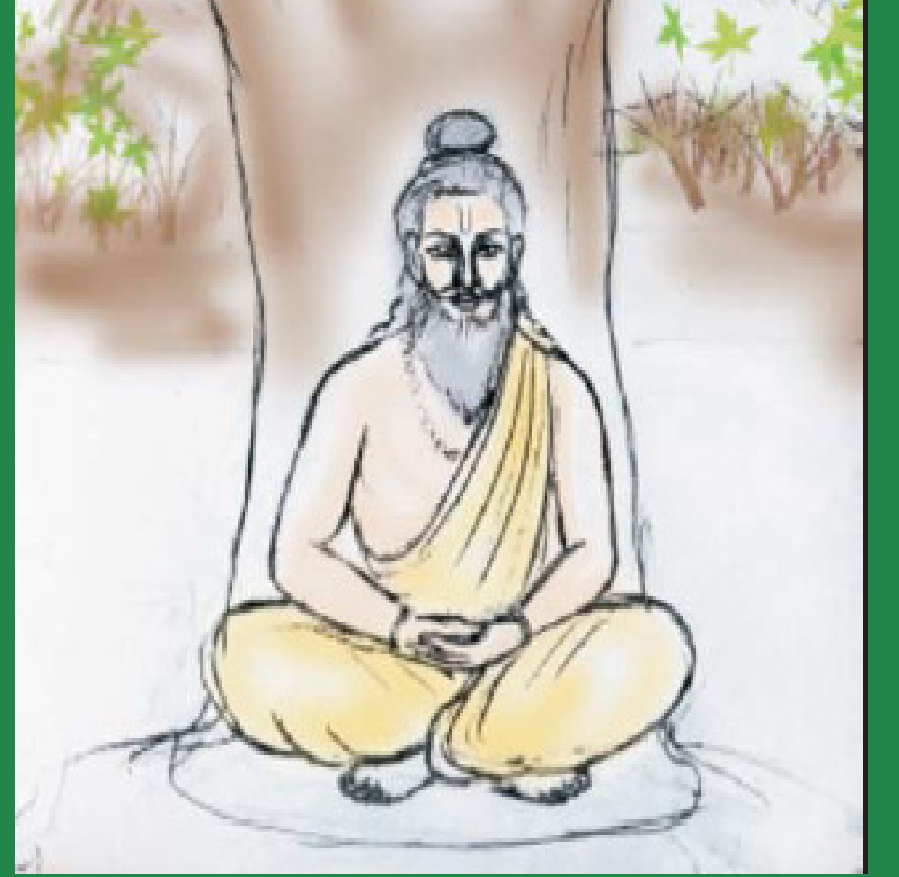
एकदा सः द्रोणाचार्यस्य समीपम् अगच्छत् अवदत्
च। “गुरुदेव, अहम् अपि धनुर्धरः भवितुम् इच्छामि । कृपया

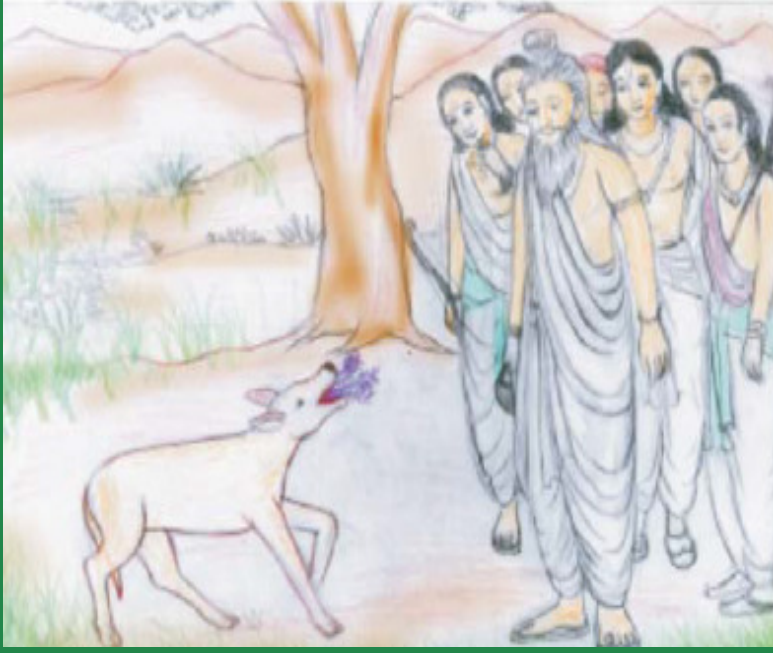
માં સ્વીકુરુ।” આચાર્યઃ પ્રત્યવદત્, “અહં કૌરવાન્ પાન્ડવાન્ ચ પાઠયામિ । અહં ભવતઃ શિષ્યરૂપેણ
સ્વીકારં કર્તું ન શક્નોમિ ।” પરંતુ આચાર્ય પ્રતિ તસ્ય શ્રદ્ધા શિથિલા ન અભવત્ ।

એક વાર તે દ્રોણાચાર્યની પાસે ગયો અને બોલ્યો, “હે ગુરુદેવ! હું પણ, ધનુર્ધારી બનવા
ઇચ્છું છું. કૃપા કરી મને સ્વીકારો.” આચાર્યે ઉત્તર આપ્યો, “હું કૌરવો અને પાંડવોને ભણાવું છું. હું
તમને શિષ્ય તરીકે સ્વીકાર કરી શકતો નથી.” પરંતુ આચાર્ય પ્રત્યે તેની શ્રદ્ધા ઢીલી ન પડી.

સઃ આચાર્યસ્ય દ્રોણસ્ય ંકાં મૂર્તિમ્
અરચયત્ । સઃ પ્રતિદિનં મૂર્તિમ્ અનમત્ ।
પ્રાતઃકાલાત્ સાયંકાલપર્યન્તં ધનુર્વિદ્યાયાઃ
અભ્યાસમ્ અકરોત્ । શનૈઃ શનૈઃ સઃ
કુશલઃ ધનુર્ધરઃ અભવત્ ।

તેણે આચાર્ય દ્રોણની ંક મૂર્તિ બનાવી.
તે દરરોજ મૂર્તિને નમતો હતો. સવારથી સાંજ
સુધી તે ધનુર્વિદ્યાનો અભ્યાસ કરતો હતો.
ધીમે ધીમે તે કુશળ ધનુર્ધારી બની ગયો.

एकदा तस्मिन् वने गुरुद्रोणः पाण्डवैः
कौरवैः च सह आगच्छत् । एकः कुक्कुरः तान्
दृष्ट्वा अभषत् । अर्जुनः धनुष्यम् उत्थापयति
स्म । तदैव एकलव्यः बाणैः तस्य कुक्कुरस्य
मुखम् असीव्यत् । द्रोणाचार्यः एतत् दृष्ट्वा तत्र
आगच्छत् तं च अपृच्छत्, “कः तव आचार्यः ।
तदा सः द्रोणाचार्यं तां मूर्तिम् अदर्शयत् ।

એક વાર તે વનમાં ગુરુ દ્રોણ પાંડવો અને કૌરવો સાથે ત્યાં આવ્યા. એક કૂતરો તેમને (તે બધાને) જોઈને ભસવા લાગ્યો. અર્જુને ધનુષ ઉઠાવ્યું, ત્યારે જ એકલવ્ય બાણો વડે તે કૂતરાનું મોં સીવી નાખ્યું. દ્રોણાચાર્ય જોઈને ત્યાં આવ્યા અને (તેમણે) તેને પૂછ્યું, “તારા આચાર્ય કોણ છે?” ત્યારે તેણે દ્રોણાચાર્યને તે મૂર્તિ બતાવી.

एकलव्यः गुरुश्रद्धायाः स्वश्रद्धायाः च प्रतीकः अस्ति । एकलव्यः अस्मान्
शिक्षयति "स्वयंज्योतिः स्वयंप्रज्ञः भवतु" । यदि अस्मासु आत्मश्रद्धा अस्ति
तर्हि कोऽपि सिद्धिः दुर्लभा नास्ति ।

એકલવ્ય ગુરુશ્રદ્ધા અને આત્મશ્રદ્ધાનું પ્રતીક (ઉદાહરણ) છે. એકલવ્ય
આપણને શીખવે છે : “પોતે જ પોતાનો) પ્રકાશ અને પોતે (જ) પ્રજ્ઞા (બુદ્ધિ)
રૂપ બનો.” જો આપણામાં આત્મશ્રદ્ધા હશે તો આપણા માટે) કોઈ પણ સિદ્ધિ
મળવી મુશ્કેલ નથી.

अनन्तरम् आत्मश्रद्धायाः बलेन सः श्रेष्ठः धनुर्धरः अभवत् ।

પછી આત્મશ્રદ્ધાના બળથી તે શ્રેષ્ઠ ધનુર્ધારી બન્યો.

स्वाध्याय

प्रश्न 1. नीचेना शब्दोनुं मोटेथी उच्चारण करो :

एकलव्यः, धनुर्विद्याम्, द्रोणाचार्यस्य, अगच्छत्, स्वीकुरु, प्रत्यवदत्,
शिष्यरूपेण, पर्यन्तम्, उत्थापयति, गुरुश्रद्धायाः, स्वयंज्योतिः, दुर्लभा.

प्रश्न 2. नीचेना प्रश्नोना उत्तर संस्कृतमां आपो :

(1) एकलव्यः धनुर्विद्यां पठितुम् कस्य समीपम् अगच्छत् ?

उत्तरम् - एकलव्यः धनुर्विद्यां पठितुम् द्रोणाचार्यस्य समीपम् अगच्छत् ।

(2) एकलव्यः द्रोणं किम् अवदत् ?

उत्तरम् – एकलव्यः द्रोणम् अवदत् - "गुरुदेव, अहम् अपि धनुर्धरः भवितुम् इच्छामि। कृपया मां स्वीकुरु।"

(3) द्रोणः एकलव्यं किम् अवदत् ?

उत्तरम् - द्रोणः एकलव्यम् अवदत् – "अहं कौरवान् पाण्डवान् च पाठयामि । अहं भवतः शिष्यरूपेण स्वीकारं कर्तुं न शक्नोमि।"

(4) एकलव्यः बाणैः किम् अकरोत् ?

उत्तरम् - एकलव्यः बाणैः एकस्य कुक्कुरस्य मुखम् असीव्यत् ।

(5) द्रोणाचार्यः एकलव्यं किम् अपृच्छत् ?

उत्तरम् - द्रोणाचार्यः एकलव्यम् अपृच्छत् - "कः तव आचार्यः?"

પ્રશ્ન ૩. કૌસભાંથી યોગ્ય શબ્દ પસંદ કરીને ખાલી જગ્યા પૂરો :

(આચાર્ય પ્રતિ, શિક્ષયતિ, અભષત્, દ્રોણાચાર્યસ્ય)

(૧) એકલવ્યઃ ધનુર્વિદ્યાં પઠિતું દ્રોણાચાર્યસ્ય સમીપમ્ અગચ્છત્।

(૨) એકલવ્યસ્ય આચાર્ય પ્રતિ... શ્રદ્ધા શિથિલા ન અભવત્ ।

(૩) એકઃ કુક્કુરઃ તાન્ દૃષ્ટ્વા અભષત્..... ।

(૪) એકલવ્યઃ અસ્માન્ શિક્ષયતિ..... સ્વયંજ્યોતિઃ સ્વયંપ્રજ્ઞા ભવતુ'।

4. શબ્દોના આધારે વાક્યો બનાવો:

- (૧) ધનુર્ધરઃ - અર્જુનઃ મહાન્ ધનુર્ધરઃ અસ્તિ ।
- (૨) બાલકઃ - બાલકઃ નિર્દોષઃ ભવતિ ।
- (૩) શિષ્યઃ - હૈ શિષ્ય, સત્યં વદ, ધર્મં ચર।
- (૪) કુક્કુરઃ - કુક્કુરઃ રાત્રિસમયે બહુ ભષતિ ।

5. આપેલા વિધાનો પૈકી સાચાં વિધાનો સામે 'આમ્' અને ખોટાં વિધાનો સામે 'ન' લખો.

- (૧) एकलव्यः ईश्वरश्रद्धायाः प्रतीकम् अस्ति। (न)
- (૨) एकलव्यः बाणैः कुक्कुरस्य मुखम् असीव्यत्। (आम्)
- (૩) आचार्य प्रति एकलव्यस्य श्रद्धा शिथिला अभवत् । (न)
- (૪) द्रोणाचार्यः एकलव्यस्य शिष्यरूपेण स्वीकारं कर्तुं न शक्नोति। (आम्)

6. ઉદાહરણમાં દર્શાવ્યા પ્રમાણે કૌસમાં આપેલ ધાતુનાં રૂપો બનાવી
ખાલી જગ્યામાં લખો :

ઉદાહરણ : સઃ ધનુર્વિદ્યાં ઇચ્છતિ।

સઃ ધનુર્વિદ્યાં પઠિતુમ્ ઇચ્છતિ।

(૧) સઃ અધ્યાપકઃ ઇચ્છતિ।

ઉત્તરમ્ – સઃ અધ્યાપકઃ ભવિતુમ્ ઇચ્છતિ ।

(२) अहं रोटिका इच्छामि। (खाद्)

उत्तरम् - अहं रोटिकां खादितुम् इच्छामि ।

(३) भवान् उद्याने इच्छति वा। (चल्)

उत्तरम् – भवान् उद्याने चलितुम् इच्छति वा।

Thank you